

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 4Co/262/2017
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3515200710
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 05. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Alica Beňová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2018:3515200710.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Alice Beňovej a sudkýň JUDr. Oľgy Lichnerovej a JUDr. Ivety Anderlovej v spore žalobcu J. J., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. č. XXX, zastúpeného JUDr. H. S., advokátom so sídlom v W., Q.. sv. G. XX, proti žalovanému K. R., Z.: XXX XXX, zastúpenému H.. P. H., advokátkou so sídlom v Q. J. nad T., H. XX, o určenie vlastníckeho práva alebo o prikázanie veci do vlastníctva za náhradu, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom zo dňa 16.februára 2017, č. k. 3C/20/2015-310, takto

rozhodol:

Napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e.**

Žalovaný **m á** proti žalobcovi **n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100%.

o d ô v o d n e n i e :

O d ô v o d n e n i e

1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zamietol žalobu žalobcu o určenie vlastníckeho práva alebo o prikázanie veci do vlastníctva za náhradu. O náhrade trov konania rozhodol tak, že žalovanému sa priznáva náhrada trov konania vo výške 100%. V odôvodnení uviedol, že žalobca sa žalobou podanou dňa 02.02.2015 domáhal určenia, že vlastníkom betónovej cesty s asfaltovým povrchom v časti, v ktorej je umiestnená na pozemkoch vytvorených geometrickým plánom č. XXX-XXX/XX, ktorý je súčasťou rozsudku, ako parc. č. XXXXX/XX a XXXXX/XX, ktoré boli odčlenené z CKN parc. č. XXXXX/ X a EKN parc. č. XXXXX zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. R. je žalobca v 1/1 a parc. č. XXXXX/XX, ktorá bola odčlenená z EKN parc.č. XXXXX zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. R. a parc. č. XXXXX/XX, ktorá bola odčlenená z P. parc. č. XXXXX zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. R. je žalobca v podiele 3/7 z dôvodu, že táto cesta je súčasťou týchto pozemkov, eventuálne sa domáhal aby stavba miestnej komunikácie - betónovej cesty s asfaltovým povrchom v časti umiestnenej na pozemkoch vytvorených uvedeným geometrickým plánom ako parc. č. XXXXX/XX a XXXXX/XX v X/X a parc. č. XXXXX/XX a XXXXX/XX v podiele 3/7 bola prikázaná do jeho vlastníctva za náhradu vo výške určenej súdom na základe znaleckého dokazovania. Súd prvej inštancie z listu vlastníctva č. C. k.ú. R. zistil, že žalobca je výlučným vlastníkom nehnuteľnosti - parcely registra "C" č. XXXXX/X zastavané plochy a nádvoria o výmere XXX m² a parcely registra "E" č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere 8X m² a podľa listu vlastníctva č. XXXX k.ú. R. je žalobca podielovým spoluvlastníkom v podiele 3/7 na parcele registra "E" č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere XXX m² a v podiele X/X je spoluvlastníkom spoločnosť J. s.r.o. a podľa listu vlastníctva č. XXXX k.ú. R. je žalobca podielovým spoluvlastníkom v podiele 3/7 parcele registra "E" č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere 201 m² a v podiele 8/14 je spoluvlastníkom spoločnosť J. s.r.o. Žalovaný je vlastníkom parcele registra "E" č. XXXXX trvalé trávne porasty o výmere 127 m² zapísanej na liste vlastníctva č. XXX k.ú. R.. Ako vyplýva z geometrického plánu č. XXX-XXX/XX overeného bývalou Správou katastra J. dňa 29.04.2011 pod č. 100/11, ako aj z

výpovedí strán, obhliadky na mieste samom a ostatných listinných dôkazov, na časti týchto pozemkov sa nachádza betónová cesta s asfaltovým povrchom. Geometrickým plánom bola cesta zameraná a vytvorené boli parcele pod cestou, a to parcela č. XXXXX/XX o výmere 43 m² (odčlenená z parc. č. XXXXX zapísanej na LV č. XXXX ako výlučné vlastníctvo žalobcu), parcela č. XXXXX/XX o výmere 34 m² (odčlenená z parcele č. XXXXX zapísanej na LV č. XXXX ako podielové spoluvlastníctvo žalobcu v podiele 3/7 a J., s.r.o. v podiele 4/7), parcela č. XXXXX/XX o výmere 66 m² (odčlenená z parcele č. XXXXX zapísanej na LV č. XXXX ako podielové spoluvlastníctvo žalobcu v podiele 3/7 a J., s.r.o. v podiele 4/7), parc. č. XXXXX/XX o výmere 350 m² (odčlenená z parc. č. XXXXX/X zapísanej na LV č. XXXX ako výlučné vlastníctvo žalobcu), parcela č. XXXXX/XX o výmere 27 m² (odčlenená z parc. č. XXXXX zapísanej na LV č. XXX ako výlučné vlastníctvo žalovaného). Zo spisu súdu prvej inštancie v inej právnej veci sp. zn. 5C/64/2008 súd prvej inštancie zistil, že žalobca sa v spore vedenom proti Roľníckemu družstvu R. v úpadku a Obci R. domáhal určenia neplatnosti kúpnej zmluvy uzavretej medzi družstvom zastúpeným správcom konkurznej podstaty a žalovanou obcou dňa 24.10.2002. Predmetom kúpy bola betónová cesta s asfaltovým povrchom a betónový most, ktoré boli špecifikované v znaleckom posudku znalca Ing. G. T.. Z tohto posudku vychádzala aj dohoda o kúpnej cene vo výške 193.000,- Sk. Naliehavý právny záujem na tomto určení žalobca odôvodňoval svojím vlastníctvom k pozemkom pod cestou a zmluvu za absolútne neplatnú považoval z dôvodu, že cesta nemohla byť samostatným predmetom predaja, pretože je trvalo spojená s pozemkami. Žaloba bola rozsudkom tunajšieho súdu zo dňa 12.06.2012 č.k. 5C/64/2008 -243 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne zo dňa 22.05.2014 č.k. 4Co/306/2012 -276 zamietnutá. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 22.07.2014. V tomto spore bolo vykonané znalecké dokazovanie na zistenie charakteru cesty. Zo záverov znaleckého posudku znalca z odboru stavebníctvo, pozemné, dopravné stavby Ing. R. F. vyplýva, že pozemná komunikácia a most ku dňu predaja aj ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku spĺňali charakter stavby, cesta je účelovou komunikáciou, most je jej súčasťou. Ako vyplýva z oboch uvedených znaleckých posudkov, ale aj z výpovede žalobcu, vyjadrení žalovaného, z obhliadky na mieste samom, cesta bola vybudovaná ako prístupová do areálu bývalého roľníckeho družstva, a to v roku 1967 položením cestných panelov na štrkopiesok a vrstvu piesku, pričom jej zrealizovanie si vyžadovalo úpravu terénu. V roku 1988 bol na panely položený asfaltový koberec a v roku 1997 vybudované cestné obrubníky. Z hľadiska členenia cestných stavieb podľa verejného práva (zákon č. 135/1961 Zb. o pozemných komunikáciách - cestný zákon) sa podľa znaleckého posudku znalca Ing. F. jedná o účelovú komunikáciu. Na cestu sa vchádza odbočením z hlavnej miestnej komunikácie, po ľavej strane cesty sa nachádza areál futbalového štadióna, ktorý je zo strany cesty oplotený (oplotenie vybuďoval žalobca). Po pravej strane cesty sa nachádza bývalá administratívna budova družstva. Táto stavba je v súčasnosti vo vlastníctve žalobcu a nadobudol ju na základe kúpnej zmluvy uzavretej dňa 20.04.1998 s Roľníckym družstvom R. v úpadku, zastúpeným správcom konkurznej podstaty. Ako vyplýva z obsahu zmluvy, budova sa nachádza na neusporiadanom pozemku parc. č. XXXXX/3, ktorý nebol predmetom predaja. Cesta pokračuje ďalej do areálu bývalého družstva. V čase obhliadky sa nachádzala na ceste prefabrikovaná garáž patriaca žalobcovi, ktorá bránila prejazdu motorových vozidiel. Za garážou cesta pokračuje až k mostu nachádzajúcemu sa nad malým potokom (most je súčasťou cesty) do ďalšej časti areálu družstva, kde sa po oboch stranách cesty nachádzajú ďalšie objekty bývalého družstva, v súčasnosti užívané inými subjektmi, resp. vlastníkmi, ako aj zberný dvor patriaci žalovanému. Žalobca sa primárnym žalobným návrhom (petitom žaloby) domáhal určenia, že je vlastníkom, resp. spoluvlastníkom cesty v častiach, v ktorých sa nachádza na jeho pozemku, resp. pozemku v jeho spoluvlastníctve, a to z toho dôvodu, že cesta je súčasťou týchto pozemkov, nejedná sa o samostatnú vec, ktorá by bola spôsobilá byť samostatným predmetom právnych vzťahov a ako súčasťou pozemku jej právny režim nemôže byť odlišný od právneho režimu pozemku, na ktorom sa nachádza. Opierajúc sa o spoločný znalecký posudok dvoch českých znalcov, a to z odboru geodézie a kartografie a stavebníctva tvrdí, že sa podľa charakteru a dopravného významu jedná o účelovú komunikáciu, ktorá je v havarijnom a prakticky nepoužiteľnom stave, čo tiež môže mať význam pre posúdenie tejto veci. Poukazoval na judikatúru Najvyššieho súdu Českej republiky, ktorá účelovú komunikáciu považuje za súčasť pozemku, a nie za samostatnú vec. Dôvodil, že vlastnícke právo k pozemku nemožno platne previesť bez jeho súčasti a neplatná je zmluva o samostatnom prevode súčasti bez pozemku ako veci hlavnej. Súd prvej inštancie ďalej uviedol, že meritórne rozhodnutie súdu o žalobe na určenie, či tu právo je alebo nie je predpokladá splnenie podmienok práva na žalobu, ktoré procesná teória označuje ako podmienky žalovateľnosti. Len po splnení týchto podmienok možno ohrozenému právu poskytnúť súdnu ochranu. Za nedostatok žalovateľnosti brániaci súdu rozhodovať o merite veci treba považovať neexistenciu naliehavého právneho záujmu na tomto určení. O naliehavý právny záujem môže ísť zásadne len vtedy, ak je tvrdené právo neisté alebo ohrozené za predpokladu, že vyhovujúcim

určovací rozsudkom možno túto neistotu alebo ohrozenie odstrániť. Naliehavosť sa prejaví v tom, že určovací rozsudok bude pre žalobcu podstatným spôsobom užitočný a naopak, naliehavý právny záujem nebude daný, ak má žalobca k dispozícii iný spôsob ochrany svojho práva. Súd prvej inštancie je toho názoru, že žalobca nemá naliehavý právny záujem na určovacej žalobe, ktorou sa domáha určenia svojho vlastníctva, resp. spoluvlastníctva k ceste v tej jej časti, v ktorej sa nachádza na pozemkoch v jeho vlastníctve, či spoluvlastníctve ako k súčasť týchto pozemkov, a to z týchto dôvodov. Predmetom občianskoprávných vzťahov sú veci, a pokiaľ to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty, tiež byty a nebytové priestory (§118 ods. 1,2 Občianskeho zákonníka). Z ustanovenia § 119 Občianskeho zákonníka vyplýva, že vecou v právnom zmysle sú hnutelné veci a nehnuteľnosti, teda pozemky a stavby spojené so zemou pevným základom. Všetko, čo k veci patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila, je súčasťou veci, súčasť tvorí s vecou jeden celok. Stavby nie sú súčasťou pozemku (§120 ods. 1, ods. 2 Občianskeho zákonníka). Súčasť veci zásadne nemôže byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov, čo znamená, že právne úkony týkajúce sa vecí, týkajú sa v celom rozsahu aj jej súčasť. Preto pri zmluvnom prevode súčasť veci prechádza na nadobúdateľa spolu s vecou. Ak teda žalobca nepovažuje cestu za stavbu, ale za súčasť pozemku, na ktorom sa nachádza a tvrdí, že z tohto dôvodu nemohla byť ani samostatným predmetom kúpnej zmluvy uzavretej medzi družstvom a žalovaným, nemôže byť ako súčasť pozemku, ku ktorému nie sú vlastnícke vzťahy sporné, ani samostatným predmetom určovacej žaloby. Vlastnícke právo môže byť sporné len vo vzťahu k veci a teda predmetom právnej ochrany môže byť len vec sama. Preto žalobca nemá naliehavý právny záujem na žalovanom určení. Navyiac z dôkazov, ktoré boli vo veci vykonané, ale aj z dôkazov vykonaných v súdnom spore o neplatnosť kúpnej zmluvy, najmä z oboch znaleckých posudkov vyplýva, že cesta nachádzajúca sa čiastočne na pozemkoch žalobcu, je stavbou a teda nie je súčasťou pozemku, na ktorom sa nachádza. Bola samostatným predmetom kúpnej zmluvy, na základe ktorej ju nadobudol žalovaný. Je teda v jeho vlastníctve. Súd poukázal v tomto smere na judikatúru slovenských súdov, ktorá nepovažuje cesty a teda ani účelové komunikácie za súčasť pozemku, ale podľa § 120 ods. 2 Občianskeho zákonníka za stavby ako výsledok určitej stavebnej činnosti, ktorá je spôsobilá byť samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov (viď napr. rozhodnutie Najvyššieho súdu SR č. 6Cdo 18/2011 z 30.08.2012, rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. 5Co/135/2014 z 25.11.2014). Ako vyplýva zo znaleckých posudkov, ale aj z ohliadky na mieste samom, stavebné prevedenie cesty je také, že je možné jednoznačne vymedziť, kde končí pozemok a kde začína stavba cesty, a zároveň nie je možné stavebné prevedenie tejto komunikácie odstrániť bez jej zničenia či zásadného zhoršenia jej zjazdnosti či schodnosti. Aj z tohto dôvodu treba považovať cestu za stavbu, teda samostatnú nehnuteľnú vec v zmysle § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka a nič na tom nezmení ani skutočnosť, že ako vyplýva zo znaleckého posudku predloženého žalobcom v spore, je cesta v havarijnom stave a vyžaduje si neodkladnú celkovú rekonštrukciu. Ako samostatná vec - stavba, mohla byť tak cesta samostatným predmetom kúpnej zmluvy, na základe ktorej sa jej vlastníkom stal žalovaný a ani neskoršie nadobudnutie vlastníckych práv k niektorým pozemkom pod cestou žalobcom nič na tejto skutočnosti nezmenilo. Dôvodný nie je ani eventuálny žalobný návrh (petit žaloby), ktorým sa žalobca ako vlastník, resp. spoluvlastník pozemkov pod cestou domáhal vyporiadania neoprávnenej stavby, a to prikázaním cesty v častiach nachádzajúcich sa na jeho pozemkoch do jeho vlastníctva, resp. spoluvlastníctva za náhradu podľa § 135c Občianskeho zákonníka. Za neoprávnenú stavbu z hľadiska občianskoprávnej úpravy treba považovať stavbu postavenú na cudzom pozemku bez toho, aby stavebník mal právo stavbu tam zriadiť. Keďže stavba nie je súčasťou pozemku, môže byť vo vlastníctve aj niekoho iného než vlastníka pozemku. Ten, kto zriadi neoprávnenú stavbu na cudzom pozemku (stavebník), stáva sa od začiatku jej vlastníkom. Oprávnenosť stavby treba vždy posudzovať podľa právnej úpravy platnej v okamžiku vzniku stavby, avšak vyporiadanie medzi stavebníkom a vlastníkom pozemku, na ktorom je stavba umiestnená, sa vykoná podľa úpravy platnej v dobe rozhodovania súdu o neoprávnenej stavbe. Žalobca cestu považuje za neoprávnenú z toho dôvodu, že sa nachádza na pozemkoch, ktorých vlastníkom, resp. spoluvlastníkom sa stal v dobe, keď sa na nich cesta už nachádzala. V zmysle uvedeného však oprávnenosť tejto stavby treba posudzovať podľa právnej úpravy, ktorá platila v čase vzniku stavby, teda v čase jej vybudovania. Dôkazné bremeno ohľadne neoprávnenosti stavby spočívalo na žalobcovi, žalobca v tomto smere dôkazné bremeno neunesol, teda nepreukázal, že stavba cesty bola neoprávnená. Ako vyplýva z vykonaného dokazovania, cesta bola vybudovaná JRD R. v roku 1967. Neskôr bol na ňu položený asfaltový koberec a vybudované cestné obrubníky. Jej pôvodný účel bol zabezpečiť prístup do areálu družstva. Družstvo cestu vybudovalo na pozemkoch vo vlastníctve fyzických osôb, ku ktorým malo právo družstevného užívania. Túto skutočnosť žalobca nespochybňoval, keď navyiac sám sa stal vlastníkom stavby - administratívnej budovy družstva, tiež postavenej na pozemkoch fyzických osôb, ku ktorým malo družstvo právo družstevného užívania. Súd

bol toho názoru, že v čase vzniku stavby mal jej vlastník (JRD) zákonné oprávnenie na predmetnom pozemku vybudovať cestu, a to aj bez súhlasu vlastníka pozemku, resp. aj proti jeho vôli. Toto jeho právo vyplývalo z právneho predpisu platného v čase vzniku stavby, a to zo zákona č. 49/59 Zb. o jednotných roľníckych družstvách. Právo družstevného užívania oprávňuje družstvo užívať pozemok v rovnakom rozsahu v akom by náležalo vlastníkovi; družstvo nemôže však pozemok zaťažiť ani scudziť. Družstvu preto najmä náleží všetko, čo na pozemku vzchádza, má právo meniť jeho podstatu a čerpať z nej, a prevádzať na ňom stavby (§24 ods. 3 zákona). Jednotné roľnícke družstvo bolo zo zákona oprávnené zriaďovať stavby na pozemkoch, ktoré obhospodarovalo, toto jeho právo nebolo časovo obmedzené. Družstvo R. malo teda právo vybudovať predmetnú cestu na pozemkoch združených k spoločnému družstevnému hospodáreniu, pričom vlastníctvo k pozemkom zostalo zachované, avšak dispozičné právo vlastníkov bolo výrazne obmedzené dispozičným právom družstva. K zriadeniu stavby na takomto pozemku nebol potrebný súhlas vlastníka, družstvo mohlo cestu zriadiť aj bez jeho súhlasu. Nejedná sa teda o stavbu neoprávnenú v zmysle § 135c Občianskeho zákonníka a takouto sa nemohla stať ani po zániku práva družstevného užívania pozemku, pretože charakter stavby ako neoprávnenej je spojený s neexistenciou občianskoprávneho titulu v dobe, kedy stavba bola zriadená. Pokiaľ teda v dobe vzniku stavby ako veci v právnom slova zmysle nejde o tzv. neoprávnenú stavbu, skutočnosti, ktoré nastali neskôr, už aplikáciu ustanovenia o neoprávnenej stavbe nemôžu založiť. Z týchto dôvodov súd žalobu zamietol. Pre úplnosť súd uviedol, že v spore o vyporiadanie neoprávnenej stavby podľa § 135c/ Občianskeho zákonníka, v prípade ak je pozemok, na ktorom je zriadená takáto stavba v spoluvlastníctve viacerých osôb, musia byť všetci spoluvlastníci pozemku stranami sporu, a to či už ako žalobca alebo žalovaný. V tomto prípade sa žalobca domáhal vyporiadania aj takých pozemkov pod cestou, ktoré nie sú v jeho výlučnom vlastníctve, ale spoluvlastnícky podiel v nich má aj spoločnosť J., s.r.o. Žalovaný bol v spore úspešný, a tak mu podľa § 255 ods. 1 v spojitosti s § 262 ods. 1 C.s.p., vznikol nárok na náhradu trov konania, ktorú mu súd priznal vo výške 100 %.

2. Proti tomuto rozsudku podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca a domáhal sa, aby odvolací súd napadnutý rozsudok zrušil a vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie. Mal za to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci, čím sú dané odvolacie dôvody podľa § 365 ods. 1 písm. f) a h) CSP. Zároveň žalobca považuje tento rozsudok za zmaťochý. Uviedol, že z ustanovenia § 137 písm. c) CSP vyplýva, že žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo o určení či tu právo je alebo nie je, ak je na takomto určení naliehavý právny záujem, pričom tento nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu. Teda pod pojem právo vyplývajúce z tohto procesného ustanovenia je možné zahrnúť nielen vlastnícke právo k veci, ale aj iné právo, a to aj právo na príslušenstvo alebo súčasť veci, pričom zo súdnej praxe je zrejmé, že práve to, či určitá vec je vecou samostatnou alebo tvorí príslušenstvo alebo súčasť inej (hlavnej) veci, býva často sporné. Mal za to, že pri výklade súdu prvej inštancie, podľa ktorého sa nie je možné domáhať určenia práva k veci, ktorá nie je vecou samostatnou a je len súčasťou inej veci, by nebolo možné takéto sporné vzťahy riešiť žalobou o určenie tohto práva, je neprípustné a v rozpore so základnými princípmi CSP vyjadrenými najmä v čl. 1 a čl. 2 ods. 1 a 2 tohto právneho predpisu. Pri akceptovaní takéhoto výkladu súdu prvej inštancie, by bol vytvorený stav právnej neistoty, kedy by sporný vzťah medzi žalobcom a žalovaným nebolo vôbec možné odstrániť súdnym rozhodnutím. Vo všeobecnosti tak právo, a teda pojem použitý v procesnom ustanovení § 137 písm. c) CSP môže byť k veci samostatnej, ako aj k príslušenstvu veci alebo súčasť veci, ako aj k inej akejkoľvek majetkovej hodnote objektívne vyjadriteľnej. Z uvedených dôvodov považuje žalobca záver súdu prvej inštancie o neexistencii naliehavého záujmu za celkom nesprávny. Následne za nesprávny považuje aj postup súdu prvej inštancie, ktorý sa po prijatí záveru o neexistencii naliehavého právneho záujmu zaoberal otázkami súvisiacimi s vecnou opodstatnenosťou určovacej žaloby. K uvedenému poukázal na rozsudok Najvyššieho súdu SR vo veci 1M Ado 7/2004. Ďalej bol toho názoru, že odôvodnenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie je protirečivé, a to najmä v časti, keď súd prvej inštancie konštatoval, že stavebné prevedenie cesty je také, že je možné vymedziť kde končí pozemok a kde začína stavba cesty a zároveň nie je možné stavebné prevedenie tejto cesty odstrániť bez jej zničenia, či zásadného zhoršenia jej zjazdnosti, a že aj z tohto dôvodu treba považovať cestu za stavbu, teda samostatnú nehnuteľnú vec v zmysle § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka, nakoľko je zrejmé, že stavebné prevedenie cesty vôbec nie je také, že je možné jednoznačne vymedziť kde končí pozemok a kde začína stavba, čo vyplýva aj zo znaleckých posudkov. Skutočnosť, že nie je možné stavebné prevedenie tejto cesty odstrániť bez jej zničenia, či zásadného zhoršenia, ako uviedol súd prvej inštancie, naopak nasvedčuje tvrdeniam žalobcu, že ide len o súčasť pozemku, a to podľa § 120 ods. 1 Občianskeho zákonníka. Taktiež podľa žalobcu

predmetná cesta nespĺňa základnú charakteristiku stavby vyplývajúcu z ustanovenia § 119 ods. 2 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého nehnuteľnosťou je stavba spojená so zemou pevným základom. Taktiež poukaz súdu prvej inštancie na znalecké posudky obsiahnuté v súdnom spise 5C/64/2008 nie sú pre posúdenie charakteru danej cesty právne významné, keďže je zrejmé, že boli posudzované podľa predpisov verejného a nie súkromného práva. Žalobca ďalej uviedol, že judikatúra súdov vyvodila, že samostatným predmetom právnych vzťahov, a teda ani samostatnou vecou v právnom zmysle nie je okrem iného ani cestná komunikácia. Dal do pozornosti súdu rozsudok Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci 22Cdo/1911/2000 zo dňa 20.03.2002, z ktorého vyplýva, že komunikácia pokrytá živičným povrchom nie je samostatným predmetom občianskoprávných vzťahov, aj keď ide o stavbu podľa verejného práva. Ďalej poukázal aj na rozsudky Najvyššieho súdu Českej republiky vo veci č. 30Cdo/821/2005 zo dňa 19.07.2005, č. 22Cdo/766/2011 zo dňa 17.10.2012, č. 22Cdo/737/2002 o dňa 13.05.2003 a Vrchného súdu v Prahe vo veci č. 3Cdo/40/1993 zo dňa 28.02.1994. S poukazom na závery uvedených súdov vo svojich rozhodnutiach žalobca tvrdí, že v prípade betónovej cesty (z betónových panelov) s asfaltovým povrchom umiestnenej na pozemkoch vo vlastníctve a podielovom spoluvlastníctve žalobcu nemôže ísť o samostatnú stavbu, a teda ani samostatnú vec v zmysle § 119 Občianskeho zákonníka s vlastným právnym režimom odlišným od právneho režimu pozemkov, na ktorých je umiestnená. Ak nie je súčasť veci oddelená, tvorí s hlavnou vecou jediná vec, ktorá je podrobená jednotnému právnemu režimu. Zmluva, ktorou by strana chcela previesť na nadobúdateľa vlastnícke právo iba k súčasť veci, je vzhľadom na rovnaký právny osud hlavnej veci a jej súčasť právne bezvýznamná a nemá žiadny účinok. Z týchto právnych záverov je ďalej zrejmé, že ak takúto betónovú cestu s asfaltovým povrchom ako investor v minulosti zriadila iná osoba odlišná od vlastníka pozemku, tak už momentom jej spojenia s pozemkom sa vlastníkom takejto účelovej komunikácie stal vlastníkom pozemku, pričom vzájomný právny vzťah týchto subjektov sa mohol riešiť podľa § 135b Občianskeho zákonníka. V prípade teda ak žalovaný zapísal predmetnú cestu do pasportu miestnych komunikácií, tak takýto postup nemá žiadne zákonné opodstatnenie a takouto listinou vystavenou podľa predpisov verejného práva nemôže žalovaný odôvodnene preukazovať vlastnícke právo. K odôvodneniu napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie vo vzťahu k eventuálne uplatnenému nároku na prikázanie betónovej cesty s asfaltovým povrchom do vlastníctva žalobcu za primeranú náhradu, žalobca uviedol, že ide o odôvodnenie nedostatočné a nepreskúmateľné, keď nie je zrejmé, na základe akých skutkových zistení dospel súd prvej inštancie k záveru, že pozemky, na ktorých bola pôvodne cesta zriadená boli v tom čase skutočne združenými pozemkami v zmysle ustanovení zákona č. 49/1959 Zb., a že k nim skutočne existovalo v tom čase právo družstevného užívania k združeným pozemkom. Takéto závery súdu prvej inštancie o existencii takéhoto práva k príslušným pozemkom v čase prvotného vzniku cesty nemajú žiadnu oporu v skutkových zisteniach, ktoré by vyplynuli z riadne vykonaného dokazovania. Vzhľadom na uvedené žalobca navrhuje. Aby odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec vrátil na ďalšie konanie a nové rozhodnutie.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k odvolaniu žalobcu uviedol, že odvolanie žalobcu nepovažuje za dôvodné. Má za to, že súd prvej inštancie po vykonanom dokazovaní dospel k správnym skutkovým zisteniam a jeho rozhodnutie vychádza zo správneho právneho posúdenia veci. Uviedol, že už v spore 5C/64/2008 skončenom rozsudkom Okresného súdu Nové Mesto nad Váhom č. k. 5C/64/2008 - 243 zo dňa 12.06.2012 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Trenčíne č. k. 4Co/306/2012-276 zo dňa 22.05.2014, právoplatným dňa 22.07.2014 bola žaloba zamietnutá, čo žalobca nerešpektuje. Podľa názoru žalovaného je predmetná cesta samostatnou vecou, a to stavbou a nie je súčasťou veci. Poukázal na závery znaleckého posudku č. 62/2010 zo dňa 15.09.2010, v ktorom znalec jednoznačne uviedol, že cesta i betónový most sú stavbami v zmysle stavebného zákona ku dňu 24.10.2002 a aj ku dňu vyhotovenia znaleckého posudku. Takisto nie je pravda, že žalovaný napriek dlhotrvajúcim sporom o predmetnej ceste vec riešil len zápisom cesty do pasportu. Žalovaný sa už dlhodobo snaží usporiadať vlastnícke práva k pozemkom pod predmetnou cestou, predovšetkým odkúpil jeden pozemok, ktorého časť je pod predmetnou cestou, a to pozemok p. č. XXXXX. Pri ostatných pozemkoch pod cestou vo vlastníctve žalobcu a spoločnosti J. s.r.o., žalovaný postupoval v súlade s ustanovením § 24e zákona č. 135/1961 Zb. v platnom znení. Žalovaný navrhol vlastníkom pozemkov pod cestou, teda aj žalobcovi, možnosť odkúpenia častí pozemkov pod cestou alebo zriadenie vecného bremena k uvedeným pozemkom. Žalobca na žiadny návrh žalovaného nepristúpil, tak žalovaný podal návrh na vyvlastnenie pozemkov pod cestou v súlade s uvedeným ustanovením. Na základe uvedeného preto žalovaný navrhol, aby odvolací súd odvolanie žalobcu zamietol a potvrdil napadnutý rozsudok. Zároveň uplatnil trovy konania.

4. Krajský súd v Trenčíne preskúmal vec podľa § 379, § 380 ods. 1, Civilného sporového poriadku (zákon č. 160/2015 Z. z.), ďalej len CSP, bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP, keď nebolo potrebné zopakovať ani doplniť dokazovanie a nevyžadoval to ani dôležitý verejný záujem v spojení s § 219 ods. 3 CSP a dospel k záveru, že napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné ako vecne správny potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

5. Súd prvej inštancie založil svoje rozhodnutie o zamietnutí žaloby žalobcu na tom právnom závere, že žalobca nepreukázal naliehavý právny záujem na žalovanom určení, keďže žiadal určiť vlastnícke právo k súčasťi veci. Z vykonaného dokazovania súd prvej inštancie zistil, že cesta nachádzajúca sa čiastočne na pozemkoch žalobcu, je stavbou a teda nie je súčasťou pozemku, na ktorom sa nachádza. Bola samostatným predmetom kúpnej zmluvy, na základe ktorej ju nadobudol žalovaný. Ako nedôvodný súd prvej inštancie posúdil aj eventuálny žalobný návrh (petit žaloby), ktorým sa žalobca ako vlastník, resp. spoluvlastník pozemkov pod cestou domáhal vyporiadania neoprávnenej stavby, nakoľko súd prvej inštancie zistil, že v čase vzniku stavby mal jej vlastník (JRD) zákonné oprávnenie na predmetnom pozemku vybudovať cestu, a to aj bez súhlasu vlastníka pozemku, resp. aj proti jeho vôli, keď toto jeho právo vyplývalo z právneho predpisu platného v čase vzniku stavby, a to zo zákona č. 49/59 Zb. o jednotných roľníckych družstvách. Jednotné roľnícke družstvo bolo zo zákona oprávnené zriaďovať stavby na pozemkoch, ktoré obhospodarovalo a toto jeho právo nebolo časovo obmedzené.

6. Odvolací súd považuje tento právny záver súdu prvej inštancie za správny a stotožňuje sa aj s odôvodnením napadnutého rozsudku v celom rozsahu podľa § 387 ods. 2 CSP. Na zdôraznenie jeho správnosti a k odvolacím námietkam žalobcu uvádza nasledovné:

7. Podľa § 118 ods. 1 Obč. zákonníka, predmetom občianskoprávných vzťahov sú veci, a pokiaľ to ich povaha pripúšťa, práva alebo iné majetkové hodnoty.

8. Podľa § 120 ods. 1, 2 Obč. zákonníka, súčasťou veci je všetko, čo k nej podľa jej povahy patrí a nemôže byť oddelené bez toho, že by sa tým vec znehodnotila. Stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku.

9. Podľa § 43 ods. 1 zákona č. 50/1976 Zb. o územnom plánovaní a stavebnom poriadku (ďalej len „stavebný zákon“), stavba je stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu. Pevným spojením so zemou sa rozumie a) spojenie pevným základom, b) upevnenie strojnými súčiastkami alebo zvarom o pevný základ v zemi alebo o inú stavbu, c) ukotvenie pilótami alebo lanami s kotvou v zemi alebo na inej stavbe, d) pripojenie na siete a zariadenia technického vybavenia územia, e) umiestnenie pod zemou.

10. Podľa § 43a ods. 3 písm. a) stavebného zákona, inžinierske stavby sú diaľnice, cesty, miestne a účelové komunikácie, nábrežia, chodníky a nekryté parkoviská.

11. Z uvedených ustanovení vyplýva, že súčasť veci nie je spôsobilým predmetom občianskoprávných vzťahov a sleduje právny osud hlavnej veci vlastníkovi ktorej patrí. Hlavná vec i jej súčasť tvoria jedinú vec, celok, ktorý je v dôsledku toho podrobený aj tomu istému právnomu režimu. V dôsledku toho sa preto právne úkony a nimi založené práva a povinnosti, ktorých predmetom je určitá hlavná vec, vzťahujú na všetky jej súčasťi. Nie je možné platne previesť vlastnícke právo k veci bez jej súčasťi a naopak neplatnou bude aj zmluva o samostatnom prevode súčasťi bez toho, aby bola prevádzaná vec ako celok. Uplatňuje sa tu teda princíp akcesority vo vzťahu hlavnej veci a jej súčasťi, ktorej prejavom je už spomínaný ich jednotný právny osud. Súčasť hlavnej veci tak nie je samostatnou vecou v právnom zmysle, a teda k nej nemožno oddelene nadobúdať a ani uplatňovať vecné právo, najmä právo vlastnícke.

12. Žalobca sa žalobou zo dňa 30.01.2015 domáhal určenia (prvý petit žaloby), že je vlastníkom betónovej cesty s asfaltovým povrchom v časti umiestnenej na pozemkoch vytvorených geometrickým plánom č. 243-038/11, ktorý je súčasťou rozsudku, ako parc. č. XXXXX/XX a XXXXX/XX, ktoré boli odčlenené z O. parc. č. XXXXX/X a P. parc. č. XXXXX zapísaných na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. R., ktorých je žalobca vlastníkom v 1/1 a parc. č. XXXXX/XX, ktorá bola odčlenená z EKN parc.č. XXXXX zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. R. a parc. č. XXXXX/XX, ktorá bola odčlenená z EKN parc. č. XXXXX zapísanej na liste vlastníctva č. XXXX k.ú. R. v ktorých je žalobca spoluvlastníkom v podiele 3/7.

13. Podľa § 137 ods. 1 písm. c) CSP, žalobou možno požadovať, aby sa rozhodlo najmä o určení, či tu právo je alebo nie je, ak je na tom naliehavý právny záujem; naliehavý právny záujem nie je potrebné preukazovať, ak vyplýva z osobitného predpisu.

14. V prípadoch žalôb o určenie vlastníckeho práva sa naliehavý právny záujem spravidla odôvodňuje potrebou získať rozhodnutie súdu ako podklad pre zápis vlastníctva do katastra nehnuteľností. Zároveň ale nemožno bez ďalšieho len z tohto faktu vyvodzovať naliehavý právny záujem žalobcu. Je potrebné vždy individuálne posúdiť, či žalobca v danom právnom vzťahu môže navrhovaným určením dosiahnuť odstránenie sporu a ochranu svojich práv a oprávnených záujmov (ide najmä o prípady, v ktorých sa určením vytvorí pevný základ pre právne vzťahy účastníkom sporu). Naliehavý právny záujem žalobcu je potrebné skúmať predovšetkým na cieľ sledovaný podaním žaloby a konečný zmysel navrhovaného rozhodnutia.

15. Odvolací súd v predmetnej veci dospel k záveru, že žalobca požadovaným určením, že je vlastníkom predmetnej betónovej cesty s asfaltovým povrchom, ktorá je podľa žalobcu súčasťou pozemkov, ktorých je vlastníkom alebo spoluvlastníkom, nemohol dosiahnuť vydanie takéhoto rozhodnutia (a teda, že je vlastníkom predmetnej cesty ako súčasť veci na podklade toho, že je vlastníkom, či spoluvlastníkom pozemkov na ktorých je predmetná cesta umiestnená), keďže, ako uvádza odvolací súd vyššie, súčasť vecí nie je samostatnou vecou v právnom zmysle, a teda k nej nemožno oddelene nadobúdať ani uplatňovať vecné právo, najmä právo vlastnícke. Navrhovaným určením tak žalobca nemohol dosiahnuť ochranu svojich práv a oprávnených záujmov, a preto by takéto určenie nemalo ani zmysel. Nakoľko nie je možné domáhať sa určenia vlastníckeho práva k súčasť veci, ktorá nie je predmetom samostatných právnych vzťahov, je zrejmé, že nemohol byť ani naliehavý právny záujem na takomto určení. Pokiaľ žalobca sám tvrdil, že predmetná cesta je súčasť veci, žalobou nemohol dosiahnuť určenie vlastníckeho práva k predmetnej ceste. Odvolací súd sa tak stotožnil v tejto súvislosti s právnym záverom súdu prvej inštancie a vyhodnotil odvolacie námietky žalobcu týkajúce sa možnosti určenia vlastníckeho práva aj k súčasť veci ako nedôvodné.

16. Žalobca v odvolaní ďalej namietal postup súdu, ktorý sa aj po vyslovení právneho záveru o nedostatku naliehavého právneho záujmu zaoberal otázkou vecnej opodstatnenosti žaloby. Odvolací súd má za to, že preskúmanie, ktoré uskutočnil súd prvej inštancie bolo zamerané na preukázanie nedostatku právneho záujmu, na bližšie odôvodnenie svojho rozhodnutia a na rozhodnutie o eventuálne uplatnenom žalobnom návrhu žalobcu v žalobe. Napokon je zrejmé, že aj požiadavka na dostatočné, racionálne a presvedčivo odôvodnené rozhodnutia viedlo súd prvej inštancie, aby sa bližšie zaoberal aj posúdením uplatneného nároku. Odvolací súd má za to, že takýto postup súdu prvej inštancie nebol nesprávny. Opačná by bola situácia, kedy by súd prvej inštancie posúdil vecnú opodstatnenosť žalobou uplatneného nároku a nezaoberal by sa otázkou naliehavého právneho záujmu. V tejto súvislosti odvolací súd poukazuje aj na závery uznesenia Ústavného súdu SR zo 6. 10. 2017, sp. zn. II. ÚS 590/2017. Takisto bolo nevyhnutné, aby sa súd prvej inštancie zaoberal posúdením druhého eventuálneho petitu žalobcu uplatneného v žalobe, ktorým sa žalobca domáhal prikázať do vlastníctva stavbu miestnej komunikácie - betónovej cesty s asfaltovým povrchom. Súd prvej inštancie tak musel najskôr posúdiť povahu miestnej komunikácie - predmetnej cesty, či ide o stavbu, ktorá je v zmysle ustanovenia § 120 ods. 2 OZ samostatnou vecou.

17. Rovnako ako súd prvej inštancie, aj odvolací súd má za to, že z obsahu spisu súdu prvej inštancie v inej právnej veci vedenej pod sp. zn. 5C/64/2008, v ktorom boli vypracované znalecké posudky k predmetnej betónovej ceste s asfaltovým povrchom a z obsahu týchto znaleckých posudkov (znalca z odboru stavebníctvo, pozemné, dopravné stavby Ing. R. F.) vyplýva, že pozemná komunikácia - cesta s asfaltovým povrchom spĺňa charakter stavby, pričom ide účelovú komunikáciu. Podľa § 43a ods. 3 stavebného zákona sa diaľnice, cesty, miestne a účelové komunikácie považujú za inžinierske stavby. Podľa § 120 ods. 2 OZ stavby, vodné toky a podzemné vody nie sú súčasťou pozemku. Žalobca v odvolaní namietal, že v posudkoch bola stavba posúdená z hľadiska verejného a nie súkromného práva. Odvolací súd dospel k záveru, že predmetnú betónovú cestu s asfaltovým povrchom treba považovať za stavbu aj na účely súkromného práva, a preto podľa § 120 ods. 2 OZ táto nie je súčasťou pozemku.

18. Keď aj odvolací súd dospel k záveru, že betónovú cestu s asfaltovým povrchom treba považovať za stavbu, bolo namieste preskúmať, či nejde o stavbu neoprávnenú, a to v zmysle eventuálneho

žalobného nároku žalobcu, kedy žalobca žiadal prikázanie tejto stavby za náhradu. Aj v tejto veci bolo potrebné vyhodnotiť záver súdu prvej inštancie za správny, keď z dokazovania vyplynulo, že cesta bola vybudovaná JRD R. v roku 1967, a teda v režime vtedy platného zákona č. 49/59 Zb. o jednotných roľníckych družstvách. Nakoľko v čase vzniku stavby mal jej vlastník (JRD) zákonné oprávnenie na predmetnom pozemku vybudovať cestu, a to aj bez súhlasu vlastníka pozemku, resp. aj proti jeho vôli, nemohlo ísť o stavbu neoprávnenú, keď od počiatku chýbal znak protiprávnosti, t. j. postavenie stavby v rozpore s právnymi predpismi účinnými v danom čase, pričom túto skutočnosť nemohli zmeniť ani následné zmeny v právnej úprave.

19. Odvolacie námietky žalobcu preto boli nedôvodné.

20. Z týchto dôvodov odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil ako vecne správny.

21. O náhrade trov odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods.1, § 262 ods. 1 CSP. V odvolacom konaní bol úspešný žalovaný, a preto mu odvolací súd priznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu.

22. Toto rozhodnutie prijal senát Krajského súdu v Trenčíne jednomyseľne.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).